

STUDENTEN WEEKBLAD

7de Jaargang.
No. 29.

REDACTEUREN: D. A. DE FREMERY, M. J. GRANPRÉ
MOLIÈRE, J. H. TELDERS, J. P. VALKEMA BLOUW,
R. VER LOREN VAN THEMAAT.

Donderdag
18 Mei '05.

Dit blad verschijnt Donderdags, behalve in de vacantiën. De abonnementsprijs is f3,50, bij vooruitbetaling f3,— per jaar. De jaargang loopt van 1 October tot 30 September. De prijs der advertentiën is 10 cents per regel.

J. WALTMAN JR
UITGEVER • DELFT

Inzendingen die Dinsdagmiddag 12 uur niet aan het redactie-adres zijn bezorgd, kunnen niet meer in het eerstkomend nummer worden opgenomen. Het adres voor redactie en administratie is: Binnenwatersloot 33.

Eerstvolgende REDACTIE-VERGADERING ten huize van den heer J. H. TELDERS, Spoorringel 138, op Dinsdag 23 Mei '05, des middags om 4 uur.

Practisch werken.

In het jongste nummer van „De Ingenieur” komt het volgende berichtje voor:

Voor enkele W. I. studenten aan de P. S. bestaat gelegenheid tot plaatsing als volontair aan buitenlandsche fabrieken. Zij die hiervoor in aanmerking wenschen te komen, wenden zich schriftelijk of persoonlijk (spreekuur ten 1¼ ure) tot

P. J. VAN VOORST VADER.

DEN HAAG, 10 Mei 1905.
Mauritskade 27.

Over een tweetal boeken van Felix Ortt en over Rein Leven.

Voor me ligt „Heidekind”, een levensfragment door Felix Ortt. Uitgave Drukkerij Vrede, Amersfoort 1904. Het werd ons ter recensie toegezonden, maar bleef tot nog toe onbesproken. Nu kreeg ik eenigen tijd geleden een nummer van Rein Leven in handen, waarin onder het opschrift: „Het boek van rein leven” eene bespreking van dit werkje van Ortt door den redacteur, Lodewijk van Mierop voorkomt.

Volgens dezen ligt de groote waarde van het boek in die eigenschappen die er hem toe brengen het als „het boek van rein leven” te beschouwen. Die recensie geeft een eigenaardige kijk op den gedachtegang van sommige rein-levers.

Maar laat mij eerst even in 't kort u den inhoud schetsen:

Felicia leeft met haar moeder buiten in een heide- en boschstreek. Haar leven gaat kalm verder, het zorgen voor de oude moeder, het bezoeken van de zieken die zij met hare vrij uitgebreide medische kennis helpt, verder wandelingen in de omgeving nemen er de voornaamste plaatsen in. Altijd heeft zij buiten gewoond; van hare ouders erfde zij eene groote liefde voor de natuur, eene liefde, die zich steeds ontwikkelde en haar van de mooie omstreken doet genieten, zooals slechts weinigen dat kunnen.

Zoo volgen de dagen elkander op zonder veel, dat den eenen van den anderen onderscheidt, totdat op zekeren dag een jong ingenieur, Enno Bergsma, die zich vallende het been heeft verwond, bij de beide dames wordt binnengedragen en daar verder verpleegd. De genezing vordert niet zoo snel als men eerst hoopte, dagen, weken gaan voorbij, gedurende welke beide veel samen zijn en langzamerhand, eerst onbewust zich tusschen hen eene wederzijdsche genegenheid ontwikkelt. Eindelijk is hij zoover hersteld, dat hij zijne eerste wandeling kan doen. 't Is een heerlijke zomermorgen; niet te ver mag hij nog loopen, maar zij zal hem brengen naar een plekje, vanwaar men het landschap in al zijnen rijkdom van kleur kan overzien, de hei en de bosschen in de verte en de golvende graanvelden. 't Is een van die dagen, waarop de geheele natuur jubelt, in stemming van jong geluk.

Dan ontmoeten hare oogen de zijne, die haar aanstaren, dan neemt hij even hare hand in de zijne en zegt: „Ik

dank je Licia”, en dan juicht haar geheele ziel op in groote zaligheid omdat zij weet dat hij haar liefheeft en omdat zij heeft begrepen, dat zijne liefde weerklinkt in haar eigen hart.

„Is het mogelijk — dat het hoogste menschengeluk het mijne is?”

Vanaf dat oogenblik gaat hij sneller vooruit en eindelijk wordt de dag voor zijn vertrek vastgesteld. Over veertien dagen zal hij gaan, over een week, . . . nu al overmorgen.

Hij houdt van haar, dat staat vast, zij kan zich niet vergissen, maar waarom spreekt hij dan niet? Hij kan soms zoo gewoon over zijn vertrek spreken, zoo alsof het de meest van-zelf-sprekende zaak ter wereld was, dat hij haar nu moet verlaten. Wat zal het huis vreeselijk leeg zijn zonder hem, de dagen kleurloos en droevig. Neen het kan niet, hij mag niet weggaan zonder dat zij zich hebben uitgesproken. Zij wil niet langer die onzekerheid: als hij niets zegt, dan zal zij het doen. Zij weet toch immers zeker, dat hij ook haar liefheeft, hij zal het niet verkeerd vinden, als zij het eerste woord spreekt, daarvoor staat hij te hoog.

't Is de laatste middag; morgen ochtend gaat hij heen. Van middag vergezeld hij haar op haar tocht naar de zieken, het gesprek liep over allerlei onverschillige onderwerpen. Eene marteling, en toch vreeselijk, dat het alweer voorbij is. 't Is niet uit te houden, die spanning, die dagelijks groter wordt.

's Avonds gaan zij voor het laatst naar de heide bij de zandstuivingen:

„De maan was gerezen, de lucht was blank, het zand was blank, en zwart ertegen de silhouetten der enkele „dennen.”

Hij neemt haar hand en streelt die zacht. Dan kan zij zich niet meer inhouden, slaat hare armen om zijne hals en kust hem op de oogen. Maar hij, in plaats van hare omhelzing te beantwoorden, maakt zacht hare armen los . . .

Hij is weggegaan, heeft haar niet meer gezien. Maar aan de oude moeder heeft hij verteld, hoe hij in zijnen studententijd voor de verleiding bezwijkend, zich eene ziekte heeft op den hals gehaald ten gevolge waarvan hij zich zelf voor zijn verdere leven onthouding tot eisch heeft gesteld. Een oogenblik had hij gemeend, dat een zuivere zieleliefde slechts hen tezamen bond, toen had hij toegegeven aan zijne liefde voor Licia. Plotseling echter was hem het onbestaanbare van zijne droomen duidelijk geworden, uit hare omhelzing was hem dit gebleken en duidelijk zag hij den weg, dien zijne plicht hem voorschreef, zich voor hem afteekenen: weg te gaan en zich ver te houden van dat meisje, dat hij zoo innig liefhad.

Felicia kent de ware reden niet, kan niet begrijpen waarom hij, die haar zoo zijne liefde toonde, de uiting der hare niet schijnt te kunnen verdragen. Iederen dag verwacht zij een brief, er komt niets. Zoo vervalt zij tot eene doffe onverschilligheid, die haar gezondheid ondermijnt en eindelijk zelfs haar leven in gevaar brengt. Zij weet, dat hare moeder van alles op de hoogte is, maar de waarheid voor haar verzwijgt. Eindelijk besluit deze haar alles te vertellen. Dan wil zij naar hem heen, zij zal hem zeggen, dat zij alles weet, alles begrijpt, maar dat zij toch zijne vrouw wil worden. Dit plan voert zij ook uit en werkelijk schijnt het een dag of wat, alsof niets meer hun geluk in den weg staat, tot dat hij „Les Avariés” van Brioux in

handen krijgt, zich plotseling bewust wordt van de gevaren, waaraan hij Felicia blootstelt en doet wat hij zijn plicht acht: vertrekt naar Amerika.

Zwaar is de schok van Felicia, doch de tijd faalt ook hier niet in zijne verzachtende werking en langzamerhand krijgt toch ook zij weer een deel harer vroegere opgewektheid en levenslust terug.

Van Enno krijgt zij een paar maal een boek uit Amerika gestuurd, een over Boeddha, een over de krachten en onsterfelijkheid der ziel en een over theosofie.

Dit overzichtje van den inhoud is langer geworden dan oorspronkelijk mijn plan was en wel omdat ik het ook wilde hebben over des heeren Van Mierop's recensie van het boek en de lezer dan toch wel zoo ongeveer moet weten wat er al zoo instaat.

Heidekind heeft zeer veel goeds: de natuurbeschrijvingen zijn hier en daar zelfs buitengewoon goed. Dat mooie land van hei en bosschen met zijn niet eindende verscheidenheid van toon en stemming kent de schrijver door en door, het heeft voor hem geene geheimen, hij is in staat het te begrijpen, en het te schilderen.

Doch ook de wedergave van hetgeen in Felicia omgaat, de karakterbeschrijving zijn in al hare soberheid van eene groote kracht. Daartegenover wordt er hier en daar wel eens wat hinderlijk voor des schrijvers opvattingen op velerlei gebied gepropageerd en zijn de toestanden soms wat onhandig ineengezet en onwaarschijnlijk. 't Verhaal is niet al te schitterend, de beschrijvingen vormen de groote attractie.

In het correspondentieblad Rein Leven, wijdt nu de redacteur Lod. van Mierop aan „Het boek van Rein Leven” eene bespreking van ongeveer vier kolom. Eerst eene lange uiteenzetting van zijne meening, dat de tegenwoordige literatuur, staande in het teeken der zinnelijkheid, geen al te goeden invloed uitoefent en dat dus een werkelijk rein boek slechts toejuiching verdient. En zulk een boek is nu verschenen in „Heidekind”, dat „alhoewel onuitgesproken, aan de R. L. beweging is opgedragen en tevens „ook uit haar is voortgekomen”.

De heer van Mierop schrijft dan verder:

„Dit boek is er één zooals ik verlang; maar bovendien „nog van bijzonderen aard. Het hoofdmotief ligt juist „uitsluitend op ons speciaal levensgebied: dat, waar de „reinheid zich uitspreidt over het sexueele leven”.

en

„Hier het in woord gebrachte beeld van een menschenleven, waarin de sexueel-zinnelijke neigingen beheerscht „worden door hooge zedelijke kracht.

„Dat is me een tegenhanger van de in zwang zijnde „opvattingen en levenspraktijk.

„Zulke lectuur moeten wij den menschen voorzetten. „Dat draagt bij tot begripsverheldering en tot gemoedsverrijking. Dat is een der doeltreffendste middelen ter „verspreiding onzer „rein-leven” ideeën”.

Dan volgt een twintigtal regels over den inhoud: geen woord over de natuurbeschrijvingen, geen letter over iets anders, dan de sexueele zijde van het vraagstuk ondanks het feit, dat drie kwart van het boek voorbij is voor men daar eigenlijk voor het eerst iets over te hooren krijgt. Wel komen later in het artikel de landschapschilderingen even ter sprake, maar slechts met de opmerking, dat zij op zich zelf staand wel uitstekend zijn, doch maken, dat het verhaal er eerst te laat door begint; voor den recensent behooren die beschrijvingen, die ons Felicia geheel leeren kennen niet tot het verhaal: dat begint voor hem eerst als bij Felicia „gedachten en verlangens boven komen, om eens, „in huwelijksband vereenigd, samen te gaan wonen”.

Eindelijk citeer ik nog:

„Met nadruk wil ik er nogmaals op wijzen, dat deze zoo „teer en zuiver uitgewerkte reinheidsgedachte verreweg de buitengewone beteekenis aan dit boek toekent. „Zoo sterk vat ik dit op, dat ik iedere beoordeeling van „dit werk als weinig beteekenend zou ter zijde leggen, „indien niet voorop gewezen werd op dit kardinale punt”.

Waarom ik zooveel ruimte vraag voor dit boek en zijne recensie? Omdat die recensie voor mij zoo buitengewoon sterk de Rein-Leven beweging karakteriseert, althans de uitingen er van, die tot mij doordringen.

't Is typeerend, die uitdrukking: „ons speciaal levensgebied: dat, waar de reinheid zich uitbreidt over het „sexueele leven.” Dat is de indruk, dien men altijd krijgt van alle Rein-Leven-geschied. Niet een gezond streven, naar een leven, waar aan de sexueele vragen de aandacht

wordt besteed, die zij verdienen en niet meer, waar lichaam en geest zich harmonisch ontwikkelen, en de reinheid als gevolg daarvan verschijnt, omdat in het schoone heldere licht van eene gezonde levensopvatting die vragen vanzelf huine oplossing vinden, zonder den geest altijd weer overmatig in beslag te nemen, neen, altijd weer beschouwingen over het sexueele leven, als „speciaal levensgebied”. Neem welk blaadje van Rein Leven ook in handen, nooit of zoo goed als nooit waait u een frissche geest tegemoet, versterkend de energie, opwekkend tot krachtigen arbeid, tot een ontwikkelen van verstand en gemoed, neen, al uwe gedachten worden van het begin tot het einde gericht op dat gebied.

Slechts dat zien zij, daarin beweegt zich al hun denken. „Heidekind” is slechts interessant voor zoover 't op hun speciaal gebied ligt; of dat slechts een klein gedeelte van het boek is, doet er niet toe. Alle emoties, die eene menschenziel kunnen beroeren, versterkt door de stemmingen van een prachtig land, alles bijzaak, „niet boeiend”, totdat we eindelijk op het „speciale gebied” komen.

Ortt geeft het als „levensfragment”, Lod. van Mierop wil het zijne lezers „voorzetten” „tot begripsverheldering en gemoedsverrijking” altijd op hetzelfde gebied, als „een der doeltreffendste middelen ter verspreiding onzer „rein-leven” ideeën”. Sublieme waardeering van kunst!

En als nu een ander de waarde van „Heidekind” ergens anders zou willen zoeken, dan legt L. van Mierop die beoordeeling als weinig beteekenend ter zijde!

Het tweede boek van Felix Ortt, waarover ik het een en ander zeggen wilde is „Felicia, het boek van roeping”. Dit is een vervolg op „Heidekind” en nu reeds wordt tegen het najaar weer een tweede boek van Felicia: „Het boek van vervulling” aangekondigd.

Felicia staat ver beneden „Heidekind”. Is Heidekind een stuk leven met aangekleede ideeën er tusschen door, hier in Felicia zijn de rollen omgekeerd en ontmoet men te midden van eindeloze verhalen over Socialisme, Rein-Leven, landbouw-coöperaties en zoo voort, hier en daar nog wel eens een goed geschreven stukje, waar emotie niet geheel vreemd aan is.

Sommige deelen zijn van een grootsche oppervlakkigheid, zoo b. v. de beschrijving, hoe de denkende, ernstige, ontwikkelde heldin, door een matig stukje „Volk”-overredingskracht plotseling tot de partij toetreedt „waar ze vroeger nooit zoo over had nagedacht.”

Felicia trouwt met een socialistisch leider, Vehre; van liefde geen spoor, slechts een soort samenwerken en eensgezindheid op grond van partijgenootschap. Huwelijk ongelukkig, Felicia gevoelt sympathieën voor de communistische opvattingen, wat haar man verraad noemt, heftige scènes; de leider van „Communia” komt uit Amerika over, Vehre bestrijdt hem, Felicia herkent in hem Bergsma, Vehre beleedigt zijn vrouw, Felicia naar Bergsma; deze zegt: „Nu zijn wij voor altijd bij elkaar, mijn schat.”

„Ja”, zegt Felicia, „voor altijd.”

Alle omstandigheden juist als toen Bergsma vertrok omdat hij haar niet aan de gevaren zijner ziekte wilde blootstellen, alleen Felicia is nu de wettige vrouw van een ander.

Het tweede deel zal misschien veel verklaren, maar ik zou toch wel eens willen weten of de heer Van Mierop dit boek ook aan zijne lezers zal aanbevelen op grond van zijne waarde door de „ware en waardige uitleving van reinheid” Ik voor mij werd door „Felicia” versterkt in de gedachte dat Ortt met „Heidekind” niet heeft bedoeld wat Van Mierop er in zag.

Nu ik toch eenmaal over de Rein Leven beweging aan het spreken ben, moeten mij nog een paar opmerkingen van het hart.

Lees, wat ge wilt, in de Rein-Leven-blaadjes, altijd zult ge den indruk krijgen, dat al het denken van de schrijvers van het begin tot het eind in beslag wordt genomen door sexueele vragen. Lees de titels der stukken, zie ze oppervlakkig in, overal leest ge over geslachtsdrift, geslachts-gemeenschap, prostitutie, nieuw-malthusianisme, zinlijkheid, sexualiteit, enz. Maar wat voor soort menschen is het toch, die het nuttig aangenaam of noodig vinden, maandelijks of vaker een dergelijke lectuur de wereld in te slingeren of er van te genieten? Waarlijk, ik kan mij veel gemakkelijker iemand voorstellen, die er naar grijpt uit de meest onreine motieven, dan een rein-levend en gevoelend mensch, die daarin een versterking zou vinden van zijn standpunt. Nu kan ik nog iets gevoelen voor het argument, dat de kwesties in den gedachtengang van een

reinlever niet zoo een eerste plaats in zouden nemen, maar in het blad, als het gemeenschappelijke, noodzakelijkerwijs meer op den voorgrond treden, maar dat neemt niet weg, dat ik eene beweging allerfataalst acht, die waar zij zich ook vertoont, altijd alle gedachten op zulke onderwerpen concentreert.

De eerste voorwaarde voor een rein leven is natuurlijk rein te willen leven, daartoe is een zeker inzicht in de daarmede samenhangende vraagstukken vereischt, maar heeft men zich eenmaal zulk een inzicht gevormd, dan zal de beste weg wel zijn om zijne gedachten er zoo weinig mogelijk op te richten. Niet uit vrees, maar eenvoudig omdat die quaesties eenmaal zijn opgelost en het slechts een krachtsverspillen zou wezen op een bovendien gevaarlijk terrein. Rein Leven is mij niets waard, als het niet leidt tot een schoone, harmonische ontwikkeling van den mensch, en zoolang die niet het minst blijkt uit de uitingen der beweging, zoolang geloof ik niet aan haar goed recht van bestaan.

In het correspondentieblad van 20 April 1905 komt een artikeltje voor: „Aan vrouwen en meisjes” door Alewijn. Deze komt daarin op tegen de verweekelijking die een deel der rein-levers kenmerkt.

„Zie, ik heb opgemerkt, dat juist zij bij iedere gelegenheid tot dergelijke teederheden overgaan, voor wie het in „mijn oog juist gevaarlijk is; n.l. personen, die jong nog, „het mooie voelende en begrijpende van een persoonlijk „reiner leven, dan zij tot nog toe leidden, personen, die „dus betrekkelijk nog op een heel zwak standpunt staan, „dat juist die als 't ware steun zoeken bij iemand, van wie „ze voelen, dat hij boven hen staat in kracht en reinheids- „gevoel. Die behoefte aan steun openbaren ze dan door „b.v. in elkanders samenzijn voortdurend hand in hand te „zitten, op de de betrokken sterkere persoon te steunen, „ja zelfs met den arm om den hals of om het middel in „vertrouwelijke intieme houding”

De schrijver wijst den vrouwen en meisjes in de beweging op haren plicht zulke uiterlijke teederheden niet toe te laten en vraagt verder:

„Heusch, welk een indruk moet een buitenstaander niet „krijgen van menschen, die elkaar op den openbaren weg „doorsteken” om eens eene banale platte uitdrukking te „gebruiken, elkaar gedurig bij de hand houden, op elkaar, „leunen en steunen en hangen ze zullen dat weer- „zinwekkend vinden en ik geef hun volkomen „gelijk”.

Stel u voor lezer, zulk een omgang tusschen jongens en meisjes in een beweging met een dergelijk „speciaal levensgebied”, strijdend naar grooter zuiverheid en reinheid in daden en opvattingen, zich uitend op die manier! Wie zou niet walgen van zulk een „reinheid”?

En dien akeligen, naren weezinwekkenden geest ademen een groot aantal der stukken, met het resultaat, dat men na lezing van het rein leven-geschrift altijd eenigen tijd noodig heeft om zijne natuurlijke gezonde opvattingen terug te vinden.

Maar de wijze waarop R. L. zijn doel tracht te bereiken moet wel foutief zijn; 't is uiterst nuttig, dat men niet onbekend is met de sexueele vraagstukken, den omvang van het kwaad enz., zooals het ook zijn nut heeft iets te weten van voedingshygiëne maar iemand, die zijne spijsvertering tot zijn „speciaal levensgebied” maakt en uitsluitend daarover denkt en spreekt vind ik een walgend-wekkend mensch en een groot deel der rein-levers maken een volkomen analogen indruk.

A.

STUDENTENWERELD.

Naar aanleiding van de Wereldconferentie te Zeist, 3-7 Mei j.l.

Daar in onze groote dagbladen reeds gedurende de Zeisterconferentie geregeld verslag ervan werd uitgebracht, ligt het niet in mijne bedoeling hier een overzicht te geven van de gehouden referaten, maar wil ik slechts naar aanleiding van de conferentie in haar geheel de aandacht vestigen op de Wereld-Federatie van Christen Studenten als een beweging die nu reeds een factor is in de wereld-geschiedenis, waarmede gerekend moet worden, en die ook volgens menschelijke berekening van steeds grooter gewicht worden zal, niet alleen voor de uitbreiding der christelijke

godsdienst over de geheele aarde, maar ook voor het tot stand brengen van een internationale broederschap. Ik zal dat voornamelijk doen aan de hand van een der gehouden referaten, uitgesproken door den Algemeenen Secretaris der Federatie: John R. Mott, een van de oprichters ervan, die steeds al zijn krachten aan de Christen-Studenten-beweging gegeven heeft, en dan ook steeds de hoofdpersoon er in geweest is en nog is. Zijn toespraak was getiteld: „A Decennial Review”. Ze geeft een overzicht van den toestand der Federatie sedert hare oprichting, gedurende de eerste decade van haar bestaan:

De „World's Student Christian Federation” werd namelijk opgericht in Augustus 1895 in het kasteel Wadstena, aan de oevers van het Wettermeer in Zweden door afgevaardigden uit Noord-Amerika, Groot Brittannië, Duitschland Scandinavië.

Het doel der Federatie werd toen als volgt geformuleerd:

1. „De Christelijke Studenten-vereeningen op de heele wereld te verbinden, en onderling contact tusschen hen te bevorderen.
2. Inlichtingen te verzamelen aangaande den godsdienstigen toestand van de Studenten in alle landen.
3. Studenten ertoe te brengen, discipelen te worden van Jezus Christus als eenige Verlosser en Zoon van God; het geestelijk leven onder studenten dieper te maken; en studenten belang in te boezemen voor het werk tot uitbreiding van Jezus Koninkrijk over de gansche wereld”.

De leiding van de Federatie werd toevertrouwd aan een „General Committee”, waarin twee vertegenwoordigers van elke samenstellende (nationale of internationale) beweging zitting hebben.

Dit Bestuur heeft tot bereiking van het beoogde doel de volgende middelen toegepast: het organiseren van internationale conferenties; het aanstellen van bezoldigde „secretarissen”, welke al hun tijd en energie geven aan het werk der Federatie en op kosten van deze de verschillende samenstellende vereeningen bezoeken; het stichten van een centraal kantoor of bureau waar alle inlichtingen aangaande de bewegingen te verkrijgen zijn en waar tevens de verschillende boeken en brochures, door de Federatie uitgegeven, gedrukt worden.

Sedert de oprichting zijn nu 5 conferenties gehouden: In 1897 in Amerika (Nortfield), '98, Duitschland (Eisenach), 1900 Frankrijk (Versailles), 1902 Denemarken (Sorö), 1905 Holland (Zeist).

Ik citeer hier, wat Mott zeide van ons dierbaar vaderland: „Never before have the Federation representatives assembled in a country affording an environment more hospitable and appropriate than the present year because of the great and honourable part Holland had had and still has in the work of the world, because of her influence in promoting the best international relations from the days of Hugo Grotius, that eminent writer on international law, down to the recent Peace Conference at the Hague, because of the cosmopolitan education and outlook of her students, and because of the intelligent and helpful relation the Dutch Student movement has had to the Federation”.

Het doet ongetwijfeld ons vaderlandslievend hart goed, deze woorden uit den mond van een vreemdeling te hooren.

We zullen in het kort nagaan, wat de wereldbond alzo heeft uitgericht en wat het nut is van een internationale Christen-Studenten-Organisatie. Sedert hare oprichting heeft zij Christen-Studenten-Vereeningen doen of helpen ontstaan in Australië, Z. Afrika, Eng. Indië en Ceylon, China en Japan, Frankrijk, Holland, Zwitserland en een begin er mee gemaakt in België. (De laatste vier vereeningen te zamen vormen één groep in de federatie.)

Zij heeft al hare samenstellende vereeningen zeer gesterkt en tot grooter activiteit aangedreven.

Zij maakt, dat de sterke, bloeiende bonden hulp verleen aan de zwakke; zoo helpt bijv. Duitschland: Rusland; en Frankrijk: België en Italië.

Vroeger is het vastland van Europa op dezelfde wijze zeer geholpen door Groot Brittannië en Amerika.

De zoo afgezonderde „colleges” van de Levant zijn door vertegenwoordigers van verschillende bewegingen bezocht geworden, en hebben daarvan de goede gevolgen ondervonden. Maar de grootste steun die de leden van de federatie elkander wederkeerig geven kunnen is hun gebed voor elkaar. Dit is de geheime kracht van de Wereldbond, zooals het die ook is en altijd geweest is van de Christelijke gemeenten in het algemeen.

De Federatie geeft moed aan afgezonderde vereeningen

in zeer moeilijke arbeidsvelden, „zooals een krijger op een eenzame post gesterkt wordt door de gedachte een groot leger achter zich te hebben”. Niet alleen kunnen de sterke vereenigingen, om ze korthedshalve maar eens zoo te noemen, de zwakke voort helpen; ook de laatsten kunnen de eersten tot hulp zijn; dikwijls zijn de werkers in Amerika en Europa tot vernieuwde en grootere pogingen aangespoord door het zien van het heldhaftig, zelf-opofferend werken van de kleine groepjes Christen-studenten in landen, waar de moeilijkheden veel grooter zijn dan bij hen”. — Een andere belangrijke invloed van de Federatie is de verbroedering, welke zij teweeg brengt tusschen verschillende nationaliteiten.

„Waarschijnlijk heeft niets in onze generatie meer gedaan om internationale broederschap te bevorderen. Hebben we geen goede grond om aan te nemen dat de Federatie de naties samenbindt met sterker banden dan verdragen van arbitrage of militaire allianties?

Een van de groote lessen, die de Federatie ons geeft is die van de werkelijkheid der Christelijke eenheid:

Zij vereenigt meer dan 100.000 studenten en professoren uit 40 naties van alle rassen.

Dit getal 100,000 is vooral merkwaardig, wanneer men bedenkt dat alle leden bestudeerde mannen zijn, die later de leiders van de nieuwe generatie zijn zullen. Juist dit laatste feit maakt de Christen-Studentenbeweging zoo belangrijk, waar den laatsten tijd zoo vaak beweerd wordt, dat het Christelijk geloof nog slechts goed genoeg is voor „arme, onnoozele menschjes”. Als zoodanig heeft de Federatie reeds grooten invloed op de Kerk uitgeoefend, vooral ook, doordat zij hare aandacht gevestigd heeft op de groote resultaten en de urgentie van speciaal godsdienstig werk onder studenten.

Om scherp te laten zien, hoe frappant de groei van de Federatie in hare eerste tien levensjaren geweest is, neem ik ten slotte nog mijne toevlucht tot eenige getallen, welke scherp het contrast van de jaren 1895 en 1905 doen gevoelen.

In '95 waren er in de Federatie 5 bewegingen met 599 Christelijke Studenten-Vereenigingen en 33.275 leden (studenten en professoren) en er buiten stonden nog 301 vereenigingen met 11.725 leden.

Nu zijn die 301 vereenigingen bij de Federatie aangesloten en er nog 925 nieuw bij opgericht, zoodat nu in de Federatie 1825 vereenigingen vervat zijn, tellende ruim 103.000 leden. Bovendien is ook het aantal plaatsen, waar afdelingen zijn verdubbeld in dit tijdsverloop.

De Vrouwelijke-Christen-Studentenbeweging en de jongenskampen, welke in '95 tot 3 landen beperkt waren zijn nu over 11 landen uitgebreid.

Wat betreft de „Boy's Camps” neemt Holland een van de eerste plaatsen in.

Waar in '95 er 21 gebouwen bestonden, speciaal voor Christelijk werk onder studenten, ter gezamenlijke waarde van £ 80,000, zijn er nu 46 ter waarde van £ 270,000.

Waar in '95 er 27 nationale en 11 plaatselijke Secretarissen bestonden, die door bezoldiging in staat waren, al hun tijd aan het „Christian Student-Work” te geven zijn die getallen thans 86 en 122.

Ook het aantal jaarlijks gehouden conferenties is sterk toegenomen: van 10 (met 2600 afgevaardigden totaal) is het gestegen tot 55 (met 8000 afgevaardigden). Ook wijst op een opgewekter inwendig leven het groote aantal tijdschriften en boeken door Christen-Studenten-bewegingen uitgegeven: in '95 waren er 5 tijdschriften en 50 geschriften en geschriftjes, nu 20 en 450.

Vooraf is een goed teeken, dat de belangstelling in Bijbel-studie in de 10 jaren zoo is toegenomen: in '95 waren er 11000 studenten, die geregeld in bijbelkringen (groepjes van 4 of 5 vrienden) den Bijbel bestudeerden. Nu zijn er 58000 die dat doen.

Ook de Zendingsliefde is bij de studenten zeer toegenomen. Tot '95 waren 960 studenten-vrijwilligers uitgezeld „to the foreign field”. Tot nu toe is dat getal aangegroeid tot op 3500. Van dezen zijn slechts zeer enkelen teruggekeerd, die niet daartoe genoodzaakt waren om gezondheidsredenen.

In Azië en Afrika, vooral in Eng. Indië, zijn vele honderden studenten-inboorlingen, die verkiesen een volunteeer te zijn in dienst van Jezus Christus boven roem en eer in hun land. Deze geven zij prijs, wanneer zij zich Christenen noemen.

Laten wij aan zulke mannen een voorbeeld nemen, die steeds sterk voor oogen hebben, wat in hun leven „het ééne noodige” is en die daarvoor desnoods al het andere prijsgeven.

Aan dergelijke leden heeft onze Federatie een groote

behoefte, aan mannen vol enthousiasme voor de uitbreiding van het Koninkrijk van Jezus en vol doorzicht bovendien in administratieve zaken.

Maar voor alles blijft voor de Federatie eene hoofdzaak, dat alle leden gevoelen, dat zij in Christus één zijn; dat zij het motto verstaan: „Ut omnes unum sint”.

Laten we dan eindigen met te hopen, dat de leden dit ten allen tijde meer en meer zullen gaan gevoelen, en dat op deze wijze het Koninkrijk van onzen Heere en Heiland Jezus Christus zonder ophouden worde uitgebreid ter eer en lof van onzen Vader in den Hemel, Die „alzo lief de wereld heeft gehad, dat Hij Zijnen eeniggeboren Zoon heeft gegeven, opdat een iegelijk die in Hem gelooft niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe”.

C. B.

Partijkiezen.

Een oude quaestie, daar ze berust op een oude tegenstelling: eenzijdigheid en veelzijdigheid; beiden gelijkelijk met hun recht van bestaan, beiden met hun gebreken, beiden met hun voordeelen. 't Is waar, dat velen uit oppervlakkigheid geen partijkiezen, evengoed als het waar is, dat velen uit oppervlakkigheid dit wél doen. 't Is mooi, 't is jong geestdriftig voor één idee alles over te hebben, 't kan even mooi zijn de betrekkelijke waarheid van alles te beseffen en te voelen, dat slechts door botsing leven komt.

Dit is de algemeene kant van de zaak, velen die eenzijdig zijn, zijn ook zoo eenzijdig, hun eenzijdigheid boven alles te stellen, vreemd genoeg bestaat er ook een eenzijdigheid van wie zich zonder eenzijdigheid waant en een ieder minacht, die slechts in één richting werkt. Dan ziet men niet in, dat voor verwerkelijking van iets wel eens goed is, aan 't absoluut recht ervan te gelooven.

Ging hierover dus het stukje van Erwé, ik zou zeggen, dat het juist was, en de schrijver wil het doen voorkomen als ging de vraag over dit punt en als was het aansluiten bij eene partij iets, dat van zelf sprekend en van weinig belang ware. Dit zou zoo zijn wanneer we uitgingen van ideaal-menschen, die deden en lieten, wat hun juist scheen, wanneer bovendien zulk een aansluiting niet slechts dan waarde hebben zou, wanneer zij waarschijnlijkheid opleverde van eenige hechtheid.

Waartoe toch is partijvorming noodig?

Als ieder kiest zooals zijn hart hem ingeeft, die persoon kiest, die zijn richting het naast is, dan zal de gemiddelde uitkomst niet aanzienlijk verschillen van die, nu onder partijdwang gekregen. Partijen ontstaan slechts door 't gevaar der te groote onzekerheid, verder door de wil van een ieder, zijn eigen, de absoluut beste geachte meening te doen zegevieren, wanneer we afzien van een derde oorzaak, dat de groote meerderheid der menschen niet kunnen leiden maar geleid worden.

Waar dus slechts een zekere standvastigheid in meening waarde heeft voor een partij, stelt men zich door aansluiten bij eene partij op het standpunt deze standhoudende meening bereikt te hebben. Dit is ook nog niets. Maar 't gevaar ligt hierin, dat er maar zoo heel weinigen zijn, die als werkelijk enthousiast partijlid begonnen, er toe zullen komen zich direct af te scheiden zoodra ze merken, dat hun meening toch niet zoo uiterst goed gegrondvest was. Wanneer men zooals Erwé voorstelt, partijlid zijnde, begint grondige studie der meeningen der tegenpartij te maken, dan kunnen er twee dingen gebeuren. Of men komt er toe de dingen te bezien door de bril van zijn omgeving en van zijn door de aansluiting gepreciseerde meening, men leest ze wel, maar niet met de welwillende, ontvangende gezindheid die iedere meeninguiteenzetting eischt; in dit geval bestaat er natuurlijk geen studiemaken van andere richtingen in den waren zin des woords. Of men bestudeert ze goed en ziet nu de fouten in andere systemen, een enkele ook in eigen systeem en komt zoo op een hoogen trap te staan in zijn overtuiging.

De twee groote gevaren van aansluiting bij eene partij zijn nu: bij neiging tot bevooroordeeldheid een onverdraagzaamheid voor andersdenkenden,

bij gebrek daaraan een niet durven uitkomen voor zijn twijfelingen en mogelijk lid blijven zonder de ware innerlijk geestdriftige overtuiging. De groote voordeelen van aan-

(Zie vervolg Tweede Blad.)

TWEEDE BLAD

behoorende tot het STUDENTEN-WEEKBLAD
van 18 MEI 1905. No. 29.

sluiting, voordat men kiesrecht heeft, voordat men zekerheid heeft, zijn richting te hebben gevonden, ontsnappen mij. 't Gevaar is één voor onze eigen gezonde ontwikkeling, de voordeelen zoowel voor ons zelf als voor de partij zijn zeer problematiek.

R. V.

SOCIALE AANGELEGENHEDEN EN WETENSCHAP.

Over voorstanders en bestrijders van 't vegetarisme.

Het is zonderling om aan te zien, wanneer men debatten over vegetarisme volgt, hoe weinig de verschillende personen elkaar dan begrijpen, zoodat het haast lijkt alsof ze willens en wetens trachten den tegenstander niet te begrijpen. Men zou er haast somber onder kunnen worden, en gaan twijfelen aan het nut van het debat, ware het niet dat toch ook het gezegde van kracht is: „Du choc des opinions jaillit la vérité.”

Want de lichtglansen en schijnsels der waarheid zijn op het gebied van het vegetarisme wel noodig, te veel verarring heerscht er.

Vooreerst over de vraag: wat is een vegetarier? De een geeft er voor als bepaling: iemand die niets eet wat van dieren afkomstig is, en dit is zelfs een bepaling die vaak door de vegetariërs zelf gegeven wordt. Maar toch is die bekrompen. Want al eet men niets wat van een dier afkomstig is, mag men dat daarom wel gebruiken voor niet voedende doeleinden, anders gezegd, is het dan geoorloofd schoenen van rundleer, glacé handschoenen van geitenhuid, kleren van wol, enz., enz.

Weer anderen wenschen de bepaling nog verder uit te breiden en vinden het noodzakelijk of denken dat een vegetarier meteen iemand is die geheel-onthouder is, anti-rooker, rein-leven-mensch, anti-militarist, vredes-apostel, rauwe-kost-eter, enz. Men kan toestemmen, dat er wel kans is, dat iemand, doordrongen van den hoogen ethischen kant van het vegetarisme, ook vatbaar is voor de andere zijden van het humanitaire streven, maar toch zij zijn er geheel van verschillend en een vegetarier is een vegetarier en niets meer. Wat er bij komt, en zoo licht zal komen is geen vegetarisme. De beste bepaling van een vegetarier lijkt mij: een vegetarier is iemand die niets wenscht te gebruiken afkomstig van dieren tot dat doel gedood, iemand die niet hebben wil dat voor zijn behoeften dieren gedood worden.

Bestrijders van 't vegetarisme vallen gewoonlijk eerst over het feit dat er geen vaststaande definitie is, om daarmee dan de eene soort, die niets gebruikt afkomstig van dieren, dus ook geen melk, boter, eieren, honig, enz. ten voorbeeld te stellen aan de andere, die dan van halfheid beschuldigd wordt, en het sterkste argument is gewoonlijk hoon.

Andere argumenten zijn vaak van het systeem: zoek uit de geschriften der voorstanders eenige vreemde uitlatingen en weerleg die. Zoo wordt nog vaak tegen de vegetariërs aangevoerd, dat eens iemand beweerd heeft dat zout het verderfelijste was wat iemand binnen kon krijgen en dat zout de oorzaak van alle sociale misstanden was. Of ook dat melk en jenever beide even verderfelijk waren omdat ze drinkbaar zijn. Al dergelijke uitlatingen kan men tegenkomen in de Vegetarische Bode, vooral in vroegere jaren, toen de rauw-kost-vegetariërs propaganda maakten, en ze vormen natuurlijk een heerlijk veld voor de tegenstanders.

Soms ook nemen de tegenstanders voorbeelden te baat van het soort: ik kende iemand die ook vegetarier werd en niets anders at dan appels en noten, en na twee jaar was hij dood. Alsof het argument dat iemand het zoo onverstandig toepaste, waarde kan hebben.

Zich op den Bijbel te beroepen, geeft voor beide partijen niets, want men kan er zoowel in vinden dat het zaad zaaïende kruid den mensch tot spijze is gegeven, als al wat er leeft en zich roert in 't veld.

Het vegetarisme is echter een etisch begrip, dat tegen-

standers en voorstanders hebben kan op wetenschappelijk gebied. Deze, de medici, slechts kunnen en moeten uitmaken of het practisch doorvoerbaar is. De wenschelijkheid staat vast.

DE F.

LITTERATUUR EN KUNST.

Kunst is Emotie.

Alhoewel ik mij, indien ik mij waag op het terrein der kunst, waar een student van de P. S. gewoonlijk slechts een amateur is, begeef op een glibberig gebied, en nu meteen schuldig maak aan iets wat juist in het vorige S.-W. in tamelijk afkeurende bewoordingen, een ziekte genoemd werd, zoo stap ik toch maar met een grooten sprong over deze bezwaren heen, omdat ik een paar kleine opmerkingen over de definitie van kunst wensch te geven.

In 't vorig S.-W. staat: Kunst is het weergeven van een emotie en hare waarde wordt bepaald door de intensiteit der emotie en door de kracht van het weergeven.

Zoo oppervlakkig beschouwd lijkt het wel of men zich met die definitie kan vereenigen, ofschoon het mij beter zou hebben geleken, indien er bijgevoegd was, dat slechts dan een uiting onder de rubriek kunst kan vallen, indien de emotie, waardoor deze geïnspireerd geworden is, van een hoog genoeg gehalte is. Emotie is een te vaag en te algemeen begrip, dan dat iedere emotie en niet een uitgelezen emotie iets tot kunst kan stempelen.

Echter is kunst een onderwerp, dat veel te moeilijk is om in een goede definitie samen te vatten. Dit blijkt wel uit de zoovele pogingen die er, vaak door de meest eminente kunstenaars, toegedaan zijn. Maar toch zijn er direct enkele eigenschappen aan te wijzen, die de bovenstaande definitie mist en wel:

1°. Het subjectieve element van den beschouwer.

2°. Het tijdelijke element dat evolutie mogelijk maakt.

Want niet kan een uiting kunst zijn, alleen door de inspiratie van den kunstenaar. Daarvoor is wel degelijk noodig, dat er een contact is tusschen hem en zijn tijdgenooten, of hem en zijn nageslacht, indien hij dat vooruit was. Niet alleen moet de emotie sterk zijn, en de weergave krachtig, maar pas door het contact met den beschouwer kan ook deze de emotie voelen. Daaruit volgt weer dat men slechts dat kunst noemt, wat gemaakt is door menschen die een even hooge trap van beschaving bereikt hebben.

Ook het tijdelijke deel, dat evolutie mogelijk maakt is noodig, omdat de kunst, zijnde een uitslag van mensche-lijke gevoelens, evenals die gevoelens en die mensch zelve, onderworpen is aan de gestadige evolutie, 't zij vooruitgang of verval. In de bepaling kunst is emotie, ligt deze evolutie niet, en er zou ook uit volgen, dat een kunstwerk immer dezelfde waarde behoudt, wat tot zeker niet het geval is.

Wat we wel kunnen zien is, dat de evolutie van de kunst niet geleidelijk is, maar gewoonlijk gaat sterk sprongsgewijze, afgewisseld met groote periodes van inzinking en decadence. Dit waren enkele leemten, waarop ik even wijzen wilde, zonder nog in te gaan op het vraagstuk of fotografie kunst is.

F.

Sint Lucas. - Amsterdam.

15^e Jaarl. Tentoonstelling van Kunstwerken, in
het Stedelijk Museum. - Mei Juni 1905.

Schilderkunst-lievend Amsterdam is Zondag de breede, lichte trappen van het Stedelijk Museum opgeklimmen, en heeft de tentoonstellingszalen van St. Lucas gevuld met een lachende drukte van gepraat en een kleurig gedwarrel van lichte toiletten, zonnig, vroolijk afstekend bij de zwaar-deftig zwarte gekleede jassen.

Het was er warm, een lauw, zoele warmte die de bloemen der dames aangeboden, waarschijnlijk spoedig verwelkt zou hebben, waren ze niet door de frissche lachjes van Amstels schoonen opgewekt tot een kort maar vroolijk verder leven aan de corsages der lieve kunstbewonderaars.

Er werd port geschonken, geklonken en gedronken, er werd veel gesproken, gelachen, er werden veel ernstige

gezichten getrokken, er werd in sommige kringetjes soms gefluisterd, misschien geflirt, de woorden kunst, artist, stemming vlogen als kleurige vlinders op een perk roode papavers, van lip op lip.

Ja, wel was het publiek kunstlievend, want niet-inzenders of niet-leden moesten zich een offer van één vijftig getroosten, eer de vriendelijke, zacht-zinnig-blonde gecléode cerberussen tot opening der poorten toestemming gaven.

Maar dan waren ook alle moeilijkheden overwonnen en was de toegang vrij tot het uitgelezen gezelschap, dan kon men genieten van alle daareven opgesomde genietelikheden en mits men zich niet al te veel aan meditaties overgaf, ook wel iets zien van de tentoongestelde schilderijen.

Maar zich aan bemijmeringen overgeven, ik laat staan te veel, is iets wat een nauwgezet journalist nooit toegestaan is, en wie zijn taak goed wil opvatten, heeft met open oor en oog rond te sluipen, heeft goed- en afkeurende woordjes van kenners op te vangen, moet leeren van de schilderij-beschouwende gezichten te lezen, de impressen, (een klein wenkbrauw fronsen en een minieus spotlachje zijn al impressie-verraders) heeft handjes te geven, te glimlachen, te vragen wat dié denkt en dié, en zoo maakt routine zelfs denken misschien overbodig.

Het eerste wat door de meeste heeren over hun glas port bekeken werd was de nimf van prix-de-Rome, winner Jan Sluiters, een stuk dat Maandags wel heel aangenaam aandeed, maar Zondag in de gekleede drukte een beetje vreemd leek.

In de groote zaal treffen dadelijk bij het binnenkomen de fijne stukjes van Co Braman, iets verder schrikt ons de fel-kleurige toch mooie antiek veiling van M. Monnickendam uit onze langzaam aandoezelende stemming.

Maar bijzonderheden trekken me vandaag niet aan. Er is veel goeds en moois te zien op deze tentoonstelling van meerendeels jongeren.

En de Delftenaren is zeker in de tijden van examendrukke een opfrischings-overwippertje naar Amsteream wel aan te bevelen, want er is hier veel te genieten. J.

BOEKBESPREKING.

DE JONGE BERNULF, OF AMSTERDAM BIJ DAG, SCHEMERING EN NACHT, door C. A. IKKINK. MARIUS J. JANSSEN, Breda, f 1,90.

Een zonderling boek. De totaalindruk is niet al te gunstig, wel zijn er hier en daar merkwaardige, van scherp opmerken getuigende gedeelten in en ook vindt men wel enkele stukken.

ADVERTENTIEN.

Gemeubileerde Zit- en Slaapkamer,

voor één of twee personen, met of zonder pension.

Te bevragen BURGWAL 16.

De ondergeteekende, een duidelijke hand schrijvende en met copieërwerk vertrouwd, biedt zich aan voor het overschrijven van dictaten en ander schrijfwerk

Adres M. LANGERVELD, Dertienhuizen No. 1.

Passage Bureau

J. DE KUYSER & ZONEN,

Oude Delft 229 en 231.

Stv. Mij „Rotterdamsche Lloyd”,
via Rotterdam-Marseille.

Stv. Mij „Nederland”,
via Amsterdam-Genua.

Alle informatiën zowel voor passagiers als voor verzending van goederen kosteloos verkrijgbaar.

Café-Restaurant HOTEL CENTRAL.

Levering van Déjeuners, Dinners, Soupers, Koude en Warme Schotels.

Uitstekende gelegenheid om te Dineeren ook bij abonnement.

Verschillende appartementen voor Vergaderingen.

Pilsener Urquell. Spatenbier.

G M VAN DE SEIJP Hz., Cuisinier.

waarin iets lezenswaardig wordt verteld, maar het geheel is mij niet sympathiek. De taal is soms zeer weinig beschaafd, vaak zonder de minste noodzaak plat, de vorm gewild, maar wat ik het allerminst verdragen kan is eene eigenschap, die het trouwens met meer filosofische of soi-disant filosofische boeken gemeen heeft: met een zeker gewichtig air alsof er nu eene groote waarheid zal komen, worden de meest algemeen bekende, voor-de-hand-liggende opmerkingen aan den man gebracht. Als nu de wijze van zeggen nog buitengewoon is: eene wel meer uitgesproken gedachte maar in nieuwen vorm gegoten, en daardoor tot meer klaarheid gebracht, dan kan dat zijne waarde hebben, maar ik ken weinig eigenschappen van schrijvers, die zoo hinderlijk zijn, als die om den lezer eerst door den opzet in de verwachting te brengen, dat hij iets bijzonders te hooren zal krijgen en dan met eene opmerking voor den dag te komen, waarvan men het gevoel heeft: vindt ge dat nu werkelijk zoo de moeite waard?

En dat komt nu in „de jonge Bernulf” ieder oogenblik voor, de meest eenvoudige dingen worden den lezer als geweldige uitspraken voorgezet.

Toch is er ook veel te waardeeren en zijn er enkele zeer goede opmerkingen, maar als gezegd, de totaalindruk is niet gunstig.

Het werk is voorzien van een voorwoord, op verzoek van den uitgever aan den schrijver gericht door J. Mathijs Acket, die daarin zich voorstelt als leerling van Ikkink en dezen noemt „een ras-filosoof, een van 't echte, zeldzame soort.”

Als men dat voorwoord leest, dat van groote bewondering getuigt, dan zou men meenen met een reusachtig genie te zullen kennismaken en dan valt het zeer tegen.

Ten slotte zij nog vermeld, dat de schrijver dit werk veertien jaar lang in portefeuille heeft gehouden; 't kan dus wel zijn, dat wij binnenkort andere en rijpere werken te zien zullen krijgen.

Ts.

BERICHTEN EN MEDEDEELINGEN.

LEIDSCH E LUSTRUMFEESTEN.

De Senaat brengt ter kennis van de leden van het Delftsch Studentencorps, dat het Collegium Civitatis Academicae Lugduno Batavorum Supremum alle Corpsleden uitnodigt, de feesten bij te wonen ter viering van het 330-jarig bestaan der Leidsche Academie, welke feesten gehouden zullen worden van 19—25 Juni 1905.

Met September te huur aangeboden:

drie gemeubileerde Voorkamers,
ieder met frissche Slaapkamer.

Adres OUDE DELFT 23, nabij de Rotterdamsche Poort.

Motorrijwiel

ALL RIGHT, 2³/₄ P. K., splinter-nieuw, zonder eenig gebrek, door bijzondere omstandigheden voor spotprijs ter overname aangeboden. Te zien en te probeeren MOLSLAAN 68a, tusschen 4 en 10 uur namiddag.

Aujourd'hui Ouverture

du Bodéga Oporto

MARKT 25a. - DELFT.